

Afdækning af REFUD-muligheder på dagtilbudsområdet

Hovedresultater

Hovedresultater

REFUD er en videreudvikling af Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM) til uddannelsesområdet. Det metodiske grundlag for udvidelsen er udarbejdet af Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE). Modellen stilles frit til rådighed i en web-baseret løsning (refud.dk), som er udarbejdet af Styrelsen for IT og Læring (STIL). Formålet med modellen er at give kommuner og andre beslutningstagere et værktøj til at beregne de budgetøkonomiske nettogevinster forbundet med udvalgte investeringer. For nuværende er REFUD ikke i stand til at håndtere investeringer på dagtilbudsområdet, men alene investeringer i grundskolen. Formålet med denne undersøgelse er at afdække mulighederne for at inkludere investeringer i dagtilbud i REFUD.

Grundlæggende set består REFUD-modellen af indsatser, link-outcomes og udfaldsmål. Link-outcomes anvendes i situationer, hvor det ikke er muligt at koble indsatser til udfaldsmål. I disse situationer vil REFUD-modellen først modellere sammenhængen mellem indsatsen og link-outcomet og dernæst sammenhængen mellem link-outcomet og udfaldsmålet. I denne undersøgelse belyser vi mulige link-outcomes for indsatser på dagtilbudsområdet. De potentielle link-outcomes, der blev undersøgt, er følgende:

- Sprogvurderinger i dagtilbud
- Sprogvurderinger i børnehaveklassen
- Trivselsmålinger i børnehaveklassen.

I undersøgelsen af disse tre potentielle link-outcomes har vi lagt vægt på følgende faktorer:

1 – Tilgængelighed: Er link-outcomet tilgængeligt for relevante år og den relevante population? Denne del har primært en praktisk betydning, idet det jo er afgørende for en potentiel udvidelse af modellen, at data er tilgængelige, så link-outcomes kan kobles med relevante udfaldsmål. I analyserne ser vi dog også på antallet og andelen af børn, for hvem link-outcomet er tilgængeligt. Her er det vigtigt at bemærke, at det ikke nødvendigvis er afgørende, at variablene er tilgængelige for hele kohorten, men primært for kohorterne i de offentlige tilbud.

2 – Repræsentativitet: Giver datagrundlaget en retvisende repræsentation af den population, dataene skal repræsentere. Som beskrevet er det ikke afgørende, at data er tilgængelige og repræsentative for hele årgangen, men primært for de børn, der modtager et offentligt tilbud. I analyserne er denne sammenhæng dog kompleks, idet

link-outcomet i to af de tre tilfælde måles, efter at børnene har afsluttet forløbet i den institution, hvor indsatsen måles. Så selvom et mål muligvis er tilgængeligt for alle børn i folkeskolen og derfor for alle, der modtager det offentlige tilbud, er det ikke nødvendigvis tilgængeligt for alle børn, der modtog indsatsen, da nogle af børnene i dagtilbuddet sandsynligvis vil gå i en fri grundskole eller privatskole.

3 – Prøveegenskaber: Lever link-outcomet op til forventningerne med hensyn til de grundlæggende prøveegenskaber. Disse analyser dækker faktorer som udfaldsmål, der giver tilstrækkelig variation og stabilitet.

Endelig har vi gennemgået implikationerne af de ovenstående faktorer for udsigterne til at udvide REFUD-modellen til dagtilbudsområdet.

Tilgængelighed

- **Sprogvurderinger i dagtilbud**
Sprogvurderinger i dagtilbud gennemføres typisk omkring børnenes 3-årsfødselsdag. De data, der er tilgængelige, er fra Rambølls værktøj Hjernen&Hjertet. Det værktøj bliver ikke brugt af alle kommuner, og data har kun været tilgængelige siden 2019 svarende til, at for fødselskohorterne 2016 og 2017 er data tilgængelige for ca. halvdelen af børnene.
- **Sprogvurderinger i børnehaveklassen**
Sprogvurderingerne i børnehaveklassen er tilgængelige for lidt flere end halvdelen af børnene siden 2018.
- **Trivselsmålinger i børnehaveklassen**
Trivselsmålingerne er tilgængelige for mellem 70 og 80 procent af børnehaveklasseårgangen. Trivselsmålingerne er tilgængelige siden skoleåret 2014/2015.

På tværs af de tre link-outcomes må det forventes, at flere års data løbende bliver tilgængelige, efterhånden som vurderingerne for fremtidige årgange gennemføres.

Repræsentativitet

- **Sprogvurderinger i dagtilbud**
Det er ikke et krav, at alle børn deltager i en sprogvurdering, hvilket giver uobserverbar variation på tværs af kommuner og på tværs af år i, hvilke børn der deltager. I nogle kommuner er det næsten alle børn, i andre kommuner er det under 10 procent af børnene. Børn fra hjem med højere uddannelse har en

signifikant lavere sandsynlighed for at deltage i en sprogvurdering, og børn, hvor begge forældre er født i Danmark, har en signifikant højere sandsynlighed for at deltage i en sprogvurdering.

- **Sprogvurderinger i børnehaveklassen**

Der er en social gradient i, om børn deltager i en sprogvurdering i børnehaveklassen. Børn fra højtuddannede hjem og børn, hvor begge forældre er født i Danmark, har en signifikant lavere sandsynlighed for at deltage i en sprogvurdering i børnehaveklassen.

- **Trivselsmålinger i børnehaveklassen**

Sammenlignet med hele fødselskohorten har børn fra hjem med et uddannelsesniveau over medianen en signifikant lavere sandsynlighed for at deltage i en trivselsmåling, og børn, hvor mindst en forælder er født uden for Danmark, har også en signifikant lavere sandsynlighed for at deltage i en trivselsmåling.

Prøveegenskaber

- **Sprogvurderinger i dagtilbud**

Der er en rimelig variation i børnenes resultater af sprogvurderinger, men det er kun den lavere del af fordelingen, der anvendes i praksis. Især på subskalerne og på z-scores er der tegn på, at børnene klumper sig lidt sammen i toppen af fordelingen, hvilket begrænser variationen i data. Børnenes resultater af sprogvurderingerne hænger tydeligt sammen med deres familiebaggrund. Børn fra højtuddannede hjem og børn, hvor begge forældre er født i Danmark, klarer sig markant bedre. Denne sammenhæng bliver ikke påvirket af, at vi kontrollerer på forskelle på tværs af kommuner.

- **Sprogvurderinger i børnehaveklassen**

Der er en rimelig variation i børnenes resultater af de mundtlige sprogvurderinger. Der er bekymrende mange børn, der scorer i toppen i de skriftlige sprogvurderinger, hvilket begrænser variationen i data.

- **Trivselsmålinger i børnehaveklassen**

Der er begrænset variation i udfaldsvariablen. En stor andel af børnene svarer den højeste kategori.

På tværs af de tre link-outcomes er det værd at bemærke, at perioden indeholder covid-19, hvor der muligvis kan være større eller mindre målefejl end i andre perioder.

Metodiske implikationer

Der vurderes ikke at være uoverstigelige modeltekniske begrænsninger ved at benytte de tre potentielle link-outcomes i REFUD's beregningsmodul, men det kræver ændringer i modellen og i de bagvedliggende antagelser. En beslutning om at implementere en eller flere af disse link-outcomes i beregningsmodulet bør derfor tage betydningen af de potentielle ændringer i modellen med i vurderingen.

For sprogvurderinger i dagtilbud vurderer vi, at den største udfordring er, at repræsentativiteten er uigennemskuelig. Da det er op til den enkelte kommune at afgøre, hvor mange børn der vurderes, vil deltagelsen variere fra kommune til kommune. Da mindstekravet er, at sprogvurderingerne gennemføres for børn, hvor der vurderes at være et behov, opstår der samtidig den udfordring, at deltagelse i sprogvurderingerne kan blive påvirket af en eventuel indsats. For eksempel hvis en indsats kan føre til forbedringer, så færre børn deltager i en vurdering, kan det faktisk se ud, som om indsatsen har en skadelig virkning, fordi de børn, der stadig vurderes, har et lavere niveau end dem der ville være blevet vurderet uden indsats. Det kan altså føre til bias i sammenhængene. Denne problematik er ikke til stede for sprogvurderingerne i børnehaveklassen eller trivselsmålingerne i grundskolen.

For især trivselsmålingerne i børnehaveklassen er det også værd at bemærke, at det er vigtigt at overveje, om en eventuel indsats forventes at påvirke det konkrete link-outcome. Man kunne for eksempel forestille sig en indsats, der fører til forbedringer af sprogvurderingerne, men som ikke påvirker trivselsmålingerne.

Samlet vurdering

Samlet vurderer vi, at alle tre potentielle link-outcomes har udfordringer med hensyn til tilgængelighed, repræsentativitet, prøveegenskaber og metodiske implikationer, der kræver håndtering ved yderligere modelantagelser.

En eventuel udvidelse af REFUD's beregningsmodul til at inkludere dagtilbud bør vægte disse antagelsers betydning for modeltroværdigheden mod fordelene ved, at det bliver muligt at beregne på investeringer i dagtilbud. Vi vurderer, at sprogvurdering i børnehaveklassen kræver de mindst restriktive antagelser for at være brugbar i REFUD's beregningsmodul og dermed, at dette mål har det største potentiale for at kunne bidrage til at integrere dagtilbud i modulet.

For sprogvurderingerne i dagtilbud er den største udfordring den lave tilgængelighed og den uigennemskuelige repræsentativitet. Som beskrevet kan det, at personalet skal vurdere, hvem der skal vurderes, medføre bias i sammenhængene. En løsning på

denne problematik kunne være at fokusere på de kommuner, hvor en stor andel af børnene vurderes.

For trivselsmålingerne i grundskolen er den væsentligste udfordring, at de først måles 6-12 måneder efter afslutningen af dagtilbudsforløbet. Disse vurderinger vil derfor også være påvirket af det indledende grundskoleforløb. En anden udfordring for trivselsmålingerne er det begrænsede udfaldsrum. Endelig, så er der den udfordring for trivselsmålingerne, at de i mindre grad måler de udfald, som eventuelle indsatser forventes at forbedre.

Hovedresultater: Afdækning af REFUD-muligheder på dagtilbudsområdet
VIVE/2024
HR_302795